

Asia: VN/1364/2021

Ehdotus kulttuuriperintöstrategiaksi

Lausunnonantajan lausunto

Mikä on näkemyksenne strategian tavoitteista ja toimenpidelinjauksista yleisesti?

Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry kiittää kulttuuriperintöstrategian tuottamisesta ja on yleisellä tasolla tyytyväinen työryhmän esitykseen ja tavoitteisiin. Strategia huomio laaja-alaisesti kulttuuriperinnön ulottuvuuksia, muutosvoimia sekä merkityksiä yhteiskunnassa.

Mikä on näkemyksenne strategian tavoitteista ja toimenpidelinjauksista oman toimialanne tai tehtävänne näkökulmasta?

Kädentaitojen osaaminen kytkeytyy vahvasti osaksi sekä aineellista että aineetonta kulttuuriperintöä. Vaikka strategia lähestyy kulttuuriperintöä laaja-alaisesti sisältäen aineellisen-, aineettoman- ja digitaalisen kulttuuriperinnön, painottuu sen näkökulmat aineelliseen ympäristöön. Aineettoman kulttuuriperinnön näkökulmasta erilaisten taitojen oppimisella ja välittämisellä on keskeinen merkitys kulttuuriperinnön säilymisen ja elävänä pitämisen kannalta. Eriyinen huoli on käsityöalan koulutusmahdollisuuksien kaventumisesta. Vaarana on, että kadotamme osaamista, joka on kulttuuriperinnön säilymisen näkökulmasta välttämätöntä, mutta jolla ei ole ehkä suoraan suurta työllistävyystvaikutavuutta. Kädentaitojen siirtämiseen ja oppimiseen tarvitaan sekä formaalia koulutusta että tiloja ja yhteisöjä, joissa voi harrastaa ja jakaa omaa osaamista.

Ilahduttavasti taiteen perusopetus ja sen rooli ja merkitys kulttuuriperinnön kannalta on tunnistettu ja tuotu mukaan strategiaan. Tulevaisuuden kannalta lapset ja nuoret ovat avainasemassa kulttuuriperinnön kokijoina, toimijoina sekä perinteiden välittäjinä. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle, ja paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon paikallinen kulttuuriperintö. Toimenpiteitä konkretisoitaessa oppilaitosten roolia olisi hyvä vielä kirkastaa suhteessa strategiaan ja sen tavoitteisiin

Kommenttinne lukuun 5.1

Luvussa todetaan: ”Tehtävien laajentuessa ja monipuolistuessa on huolehdittava, että kulttuuriperinnön suojeluun, tallentamiseen, säilyttämiseen, hoitoon ja restaurointiin on käytettävissä riittävästi resursseja ja osaamista.” Samalla on syytä muistaa, että kulttuuriperintö on elävää ja uusinnamme sitä jatkuvasti.

Kommenttinne lukuun 5.2

Tavoitteena on, että kulttuuriperintötiedolla ja -taidoilla, kuten käsityötaidoilla, vauhditetaan siirtymistä kohti kestävämpää elämäntapaa. On tärkeää, että huolehdimme taitojen säilymisestä, jolloin mahdollistetaan kulttuuriympäristöjen kestävä hoito sekä kyetään edistämään kestävä elämäntapaa. Kulttuuriperintötyön kytkeminen osaksi kestävämmän yhteiskunnan rakentamista on erittäin tärkeää.

Kommenttinne lukuun 5.3

Luvussa tuodaan laajasti esiin eri koulutusasteiden ja harrastustoiminnan tärkeä rooli kulttuuriperintötyössä. Niiden lisäksi olisi hyvä nostaa myös yhteisöjen sisällä tapahtuva perinteiden välittyminen ja siirtyminen ja se kuinka sitä voitaisiin mahdollisesti tukea.

Kulttuuriperintöosaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen edistämisen nostaminen strategiaan on kannatettavaa ja lisää kulttuuriperintötyön merkityksellisyyden näkyvyyttä.

Kommenttinne lukuun 5.4

Strategiassa on hyvää, että se kytkee kulttuuriperinnön laajasti osaksi yhteiskunnan pääomaa, jolloin myös sen taloudelliset vaikutuksen nähdään laajemmin kuin vain osana kulttuuritoimintaa. Talouden näkökulmien liittäminen osaksi strategiaa edistää hallintorajojen ylittävää yhteistyötä.

Mikä on näkemyksenne strategian yhteiskunnallisista ja taloudellisista vaikutuksista?

Yhteiskunnalliset vaikutukset ovat suuret, mikäli kulttuuriperintö ymmärretään laaja-alaisesti ja kulttuuriperinnön näkökulma osataan kytkeä osaksi eri toimijoiden tehtäväkenttää.

Strategialla tulisi olla taloutta ohjaavia vaikutuksia (esim. valtion tukien kohdentaminen) ja sen toteuttamiseen tulee olla riittävät taloudelliset resurssit.

Kulttuuriperinnön ymmärrys takaa kasvun, kestävyuden ja on olemassaolomme ehto. Elävä ja vahva kulttuuriperintö tukee henkistä huoltovarmuutta, hyvinvointia ja kriisinsietokykyä.

Mahdolliset muut strategiaehdotusta koskevat huomionne.

Luvussa 3.1. Kulttuuriperinnän toimintakenttä on käyty laajasti läpi eri kulttuurikentän toimijoita. Luvussa on jäänyt huomioimatta Unescon akkreditoimat aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen asiantuntijaorganisaatiot (Kansanmusiikki Instituutti sekä Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito) joilla on tärkeä rooli toimia linkkinä instituutioiden ja kansalaisten välisessä vuorovaikutuksessa ja kulttuuriperintötyössä. Akreditoituiden tahot tekevät kansainvälistä yhteistyötä aineettoman

kulttuuriperintötyön edistämiseksi, mutta myös tukevat yhteisöissä tapahtuvaa elävän perinnön työtä

Strategian valmistumisen jälkeen on tarkoitus laatia erillinen toimeenpanosuunnitelma. Pidätkö tätä tärkeänä? Jos kyllä, niin miksi?

On tärkeää, että strategiatyön pohjalta tehdään toimeenpanosuunnitelma ja siinä konkretisoidaan vuositasolla toimenpiteet, resurssit ja vastuutahot. Toimeenpanosuunnitelma tulee tehdä yli hallinnonrajojen, jolloin strategian vaikutukset heijastuvat laajasti yhteiskuntaan.

Millaisia osallistamisen tapoja haluaisitte toimeenpanosuunnitelman laatimisessa käytettävän?

On tärkeää, että jo toimeenpanosuunnitelman laatimisen yhteydessä kyettäisiin tunnistamaan mahdollisia uusia kumppanuuksia. Parhaiten vuoropuhelut käynnistyvät laajapohjaisissa tapaamisissa ja työryhmissä.

Millaisena näkisitte oman tai edustamanne tahon roolin strategian toimeenpanossa?

Unescon akkreditoimana aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen asiantuntijana näemme, että meillä on tärkeä rooli strategian toimeenpanossa monella tasolla ja olemme mielellämme mukana sen edistämässä.

Hyytiäinen Minna
Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito